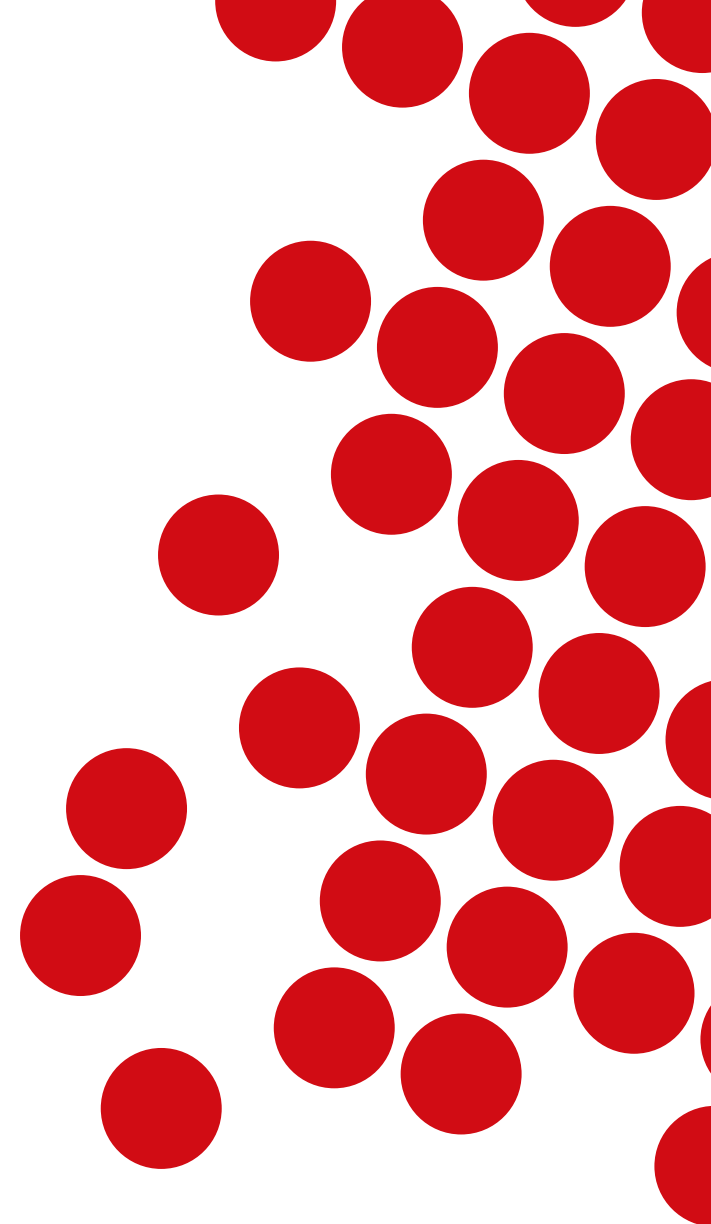

ILO och Strejkrätten

Oscar Ernerot
LO
2015-09-03

Varför ILO?

- “Labour is not a commodity” – social rättvisa
- Några nyckeldokument är ILO:s stadga (Constitution) och Philadelphiadeklarationen (Declaration of Philadelphia).

Allmänt om ILO

International Labour Organization, ILO, bildades 1919, och blev FN:s första fackorgan.

ILO är det enda FN-organet som är trepartiskt sammansatt och består av representanter från medlemsstaternas regeringar, arbetsgivare och arbetstagare.

185 medlemsstater

- Mer än 180 konventioner, varav 8 kärnkonventioner, men även en mängd rekommendationer och deklARATIONER (resolutioner) som antas, ratificeras, blir gällande och bindande.
- Rapportering och övervakning av efterlevnad

Det svenska Laval-fallet

- Utstationerade arbetstagare från Lettland vars arbetsgivare utsattes för stridsåtgärder av Byggnads för att få till stånd ett svenskt kollektivavtal.
- AD godkände, interimistiskt, ok enl. svensk lag
- EU-domstolen slog fast att stridsåtgärden stred mot EU-rätten, bara rätt att strejka för att uppnå minimilön och villkor, annars inte.
- Ledde till svensk lagändring: Lex Laval 1.1.13

Det svenska Laval-fallet forts.

LO och TCO anmälde till ILO och Europarådet

- ILO:s CEACR kritiserade inför ILC 2013 Sverige på flera punkter, lagen står i strid med ILO 87 – prövades dock inte av CAS.
- Europarådets Europeiska kommittén för sociala rättigheter slog i nov - 13 fast att Sverige kränker strejkrätten och den fackliga förhandlingsrätten, vilket står i strid med Europarådets sociala stadga.
- Även andra fall (BALPA och VIKING)

Övervakningssystemet

- Allmän rapportering från länderna
- Expertkommittén (CEACR) - 20 oberoende experter som förbereder ärenden och avger en årlig rapport till ILC och CAS.
- Applikationskommittén (CAS) trepartisk - tar upp 25 av expertkommitténs fall under ILC - den sk framförhandlade listan.
- Föreningsrättskommittén (CFA) – trepartisk prövning efter anmälan

ILO-konvention 87

- angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten
- står inget uttryckligt om rätten att strejka
- men CEACR, CAS och CFA har tolkat in det och ser det som en förutsättning för de rättigheter som uttryckligen regleras i ILO-konvention 87

CAS 2012-2014

2012 – Ag gjorde invändning mot CEACR:s mandat och mot ILO 87 ang strejkrätten →

allt lamslogs och inga slutsatser antagna.

2013 – Slutsatser antagna för samtliga 25 fall men de som gällde ILO 87 fick en ”reservation”:

“The Committee did not address the right to strike in this case as the Employers do not agree that there is a right to strike recognized in Convention No. 87.” – en uttrycklig engångsföreteelse!

CAS 2012–2014 forts

2014 – Kompromiss om CEACR:s mandat. Men ifrågasätter nu CFA:s mandat.

- Listan med de 25 fallen avhandlades men blev bara slutsatser för de sex första fallen.
- När första fallet med ILO 87 kom upp krävde Ag samma reservation som förra året, At kunde inte acceptera.
- Trots stora ansträngningar kunde inga framsteg eller närmanden göras i sakfrågan.

Möjliga orsaker till konflikten i CAS

- Allmänt förändrat politiskt läge i Europa sedan 1990, Östeuropas fall.
- En svårlöst konflikt mellan "ILO-rätt" och "EU-rätt" om strejkrätten, kom upp till ytan ca 2010
- Kärnkonventionerna används/refereras till i handelsavtal, CSR-instrument och avtal mellan fack och multinationella företag
- En tvist mellan parterna som snarare är politisk än juridisk?

Spridningseffekt - Europadomstolen

Domstolen konstaterar rätten att vidta fackliga stridsåtgärder är en del av föreningsfriheten enligt Europakonventionen för mänskliga rättigheter. Åberopar att strejkrätten erkänns av ILO:s övervakningsorgan som en oskiljaktig del av den fackliga föreningsfriheten enligt ILO-konventionen nr 87, och att den Europeiska sociala stadgan även erkänner strejkrätten som ett effektivt medel för att utöva rätten till kollektiva förhandlingar.

Vad har hänt?

Det har pågått och pågår alltjämt försök att hitta en samförståndslösning

Enligt ILO-stadgan kan tvister lösas på två sätt:

- Internationella domstolen i Haag
- En intern tribunal

Pågår överväganden på ömse sidor och påverkansarbete mot regeringarna.

Den tredje utvägen – en framförhandlad mellanväg..

Vapenvila - 2015

Överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare Feb 2015.

- Giltig i två år
- Syfte att få övervakningsmaskineriet att fungera igen.
- Expertutskottet godkänns
- Lista framförhandlas med 40 fall
- 3 – 5 särskilt viktiga fall för var part.
- Balans mellan fundamentala och tekniska fall
- Giltig under 2015 och 2016.

Vem drabbas?

- Arbetstagarna och facken i de mest utsatta länderna med en generell bristande konventionsefterlevnad.
- Försvagar ILO:s övervakningsmaskineri men också hela ILO.
- Arbetstagarna och facken som tillämpar avtal/instrument som direkt eller indirekt åberopar ILO:s alla konventioner.
- Maktförskjutning mellan AG och AT
- Kris för ILO.